UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Jncipiens ab Anno Redemptoris DCC.XIV. perducitur vsq[ue] ad Annum DCCC.XLII. quo & orta hoc sæculo in Oriente, debellata est penitus Iconoclastia; vt planè qui Tomum hunc Panopliam dixerit aduersus impios Iconoclastas, veritatis scopum attinget, Continet annos C.XXVIII.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 819. Paschalis Pap. Annus 3. Lvdovici 6. Leon. Arm. 6. Impp.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15233

Visual Library

CYO PLA CONIA.

lum, cuius ego propter peccata ne filius quidem dici merebar) hoc vero ſpei cauſa, nec noſtræ dumtaxat, quorum ille velut membrum facer ornatus futurus erat, verumetiam totius Dei Eccleſiæ. Quid enim? qualem virum cenſes? an non Confeſſorem? nō Martyrem? non Sanctum? A primis annis in aſcetica vita laboribus deſudauit legitimè ſubditus, obediens, aduerſus animi motus viriliter pugnās, incorruptum corpus afflictationibus cuſtodiens, quibus illud continebat, & in ſeruitutem redigebat, ſine apparatu comedens, ſic dormiens cùm adhuc ſanus eſſet, vt in admirationem raperet intuentes, ſeceſſum colens, vt plurimum quoad poterat, & ad ſeipſum reflectens, atq; ad diuinum amorem inde aſſurgens. Ac ne quis fingi à me hoc exiſtimet animi gratiâ propter audientes: teſtis eſt Deus, & qui eius pædagogus fuit Ioannes, à quo mihi eorum quæ neſciebā explicatio. Atq; hæc velut rude quoddam ſpecimen aſceticæ diſciplinæ.

XXVI. *In confeſſione autem quot & quanta? Spectaculum factus eſt Angelis & hominibus. O fortè, Deoq; carum cor! Ingreſſus eſt ſtadium, tamquam Dei miles impauidus, intrepidus, hinc inde tenebrarum miniſtri terga verberibus laniarunt, pectora, brachia, ſanguinem hauſerunt, carnes conciderunt, humi ſtratum Sanctum reliquerunt, ſanam vocem nullam prorſus mittentem, ſed martyrium Deo perfectum explentem, & hoc pro Chriſto filio Dei ac Deo noſtro. Nam pro ſacra eius imagine decertare, pro eo ipſo eſt martyrium pati. Audiant manſueti & lætentur: exiliant Martyrum amatores & tripudient. Confundatur diabolus: concidat Iconomachorum caterua. ex vtrorumq; operibus iuxta diuinum [a] mandatum, vtroſq; agnoſcite. Hi enim non hunc ſolum, ſed multos è noſtris, & non noſtris, immò & noſtris (ſiquidem omnes vnum corpus ſumus in Chriſto Ieſu, qui eſt caput omnium) pariter diuexarunt, occiderunt, mediâ peremerunt; & quæ alia his conſentanea ſunt. Ille verò ex intolerandis illis vulneribus, membris omnibus ſolutus, & exanimatus, & corpus acerbiſſimis doloribus chirurgicæ curationi ſubiecit, & fractus inde ad finem vſq; tamquam quotidie moriens vitam traxit, & quidem cum gratiarum actione, & quidem cum humilitate.*

[a] Mat. 7.

XXVII. *Quod ſi (vt ſcribis) ſuum etiam obitum prædixit, hoc ipſum, conſequens erat ex certaminibus. Quia verò adiecisti, maximum ad funus concurſum fuiſſe etiam illuſtrium in vtroque genere: id quoque facit ad orationis teſtimonium. Neq; enim ad hominem obſcurum ſecundum carnem, niſi Dei nutu talis factus concurſus eſſet. Ille igitur in cælum abijt, & appoſitus eſt ad commilitones, auditq; eſt chorus Confeſſorum ac Martyrum priorum, ex quo gaudium eſt in cælo, & animi lætitia, cuius precibus ſaluemur, fratres: ipſe autem condignam obſequij ſui mercedem nanciſcatur. Beati autem & qui conuenerunt, verè pij, verè Martyrum amatores, quorum pars cum eo ſit, quem extulerunt. De venerandis eius reliquijs ſicut ſcripſit de canone ſi Deo placet faciant. Salutate inuicem in oſculo ſancto. Etenim omnibus fratribus legi debet. Salutat vos dominus Archiepiſcopus, protopresbyter, æconomus, & reliqui fratres. Dominus ſit vobiſcum Amen.* hactenus ipſe. Sed ex multis paucos recenſet, cùm tamen Græcorū Menologia ſuis quibuſq; diebus, quibus ex carne ſoluti ſunt contineāt plures ſanctos Martyres in hac perſecutione paſſos in Eccleſia celebrandos.

PLVRES MARTYRES SVB LEONIS ARMENI PERSECVTIONE.

XXVIII. Vt autem de rebus Occidentalibus aliquid attingamus, dicenda ſunt aliqua de cœnobio Caſſinate, vbi vigebat his temporibus monaſtica obſeruantia, ex quo tanquam ex fonte fluenta regularis diſciplinæ manabant, cū floreret viris ſanctiſſimis, & inter alios qui creatus fuit hoc anno eiuſdem cœnobij Abbas nomine Apollinaris, qui ea miraculorum gratiâ eſt ſublimatus, vt Lirim amnem ſicco veſtigio pertranſiret, vt [b] Leo Oſtienſis eſt auctor. Porrò dictum cœnobium haud pridem S. Adelhardus cōſobrinus Caroli Magni petijt diſciplina monaſtica imbuēdus, vt Paſchaſius in rebus ab eo præclarè geſtis [c] enarrat. Sed & ſub eodem quoque Imperatore Carolo Magno etiam ille ſanctitatis nomine inſignis primus Monaſterienſis Epiſcopus, Ludgerus nomine in idem S. Benedicti monaſterium peregrinatus, illic annis duobus & ſex menſibus excolendus monaſticis inſtitutis permanſit, quā poſtea propagauit in Friſios atque Saxones: nam Friſiorum eſt delegatus Apoſtolus. teſtantur hæc Acta ipſius, à monachis Vuerdenſibus fideliſſimè ſcripta [d]. Licet autem de remotis orbis partibus ad dictum cœnobium frequens eſſet acceſſus: illorum tamen qui ex diuerſis regionibus Italiæ tamquam ad ciuitatem refugij, atque ad aſylum Chriſtianæ libertatis illuc confluere ſolerent, ſeque illic cum ſuis diuitijs Deo offerrent, frequentior erat aduentus, vt ex Leone Oſtienſe res eiuſdem monaſterij deſcribente quiſque poterit intelligere.

COENOBIVM S. BENEDICTI CASSINEN. SANCTITATE FLORET.

[b] Leo Oſt. lib. 1. c. 22.

[c] Apud Sur. die 2. Ian. in Adelhar.

[d] Extat apud Sur. die 26. Martij.

IESV CHRISTI

Annus 819.

PASCHALIS PAP. Annus 3. — LVDOVICI 6. LEON. ARM. 6. IMPP.

I. ANNVS Redemptoris octingenteſimus vndeuigeſimus ſequitur, Indictionis duodecimæ, *quo Ludouicus Imperator* (vt veteres Annales Francorum produnt) *hieme conuentum habuit Aquiſgrani, in quo multa de ſtatu Eccleſiarum & monaſteriorum tractata atque ordinata ſunt, legibus etiam Capitula quædam pernecesſaria, quia deerant, addita ſunt.*

Porrò eiuſdem conuentus habendi occaſionem eam præceſſiſſe, auctor eius temporis in vita ipſius, narrat his verbis: *Qua hieme Imperator in eodem palatio conuentum publicum populi ſui celebrauit: & venientes ſibi Miſſos de omni Regno ſuo, qui pro ſtatu ſanctæ Eccleſiæ reſtaurando directo vel confirmando miſerat, audiuit: quicquid vtile indicauit, ſanctâ impellente deuotione ſuperaddidit, nihilq; intactū reliquit, quicquid ad honorem ſanctæ Dei Eccleſiæ perficere poſſe viſum fuit. Interea Capitula quædam legibus ſuperaddidit, in quibus cauſæ forenſes claudicare videbantur, quæ hactenus valde pernecesſaria ſeruantur.* hactenus de his ibi.

CONVENTVS AQVISGRANENSIS.

Imperator ſiquidem maximè pius Apoſtolicæ Sedis auctoritate (vt dicetur inferiùs) quibus valuit ope, & conſilijs conſulere laborans Eccleſijs Gallicanis, per ſingulas prouincias legationes inſtituit ſingulas, mittens Epiſcopū & cum eo comitem, vnà cum legum Eccleſiaſticarum capitibus, quæ ſingulis darent deſcribēda Eccleſijs, quæ obſeruare deberent. in hoc laborans, vt vigeret vbique in Gallicanis Eccleſijs cultus pietatis & ſacrorum canonum obſeruantia.

II. Extant ipſa Capitula [a] Ludouici, immò & ipſa miſſio Legatorum per diuerſas prouincias, quæ ſic ſe habent: *Volumus etiam vt Capitula, quæ nunc & alio tempore conſultu fidelium noſtrorum à nobis conſtituta ſunt, à Cancellario noſtro Archiepiſcopi & Comites eorum de proprijs ciuitatibus modo aut per ſe aut per ſuos Miſſos accipiant, & vnuſquiſque per ſuam diœceſim cæteris Epiſcopis, Abbatibus, Comitibus, & alijs fidelibus noſtris ea tranſcribi faciant, & in ſuis Comitatibus coram omnibus relegant, vt cunctis noſtra ordinatio & voluntas nota fieri poſſit. Cancellarius autem noſter nomina Epiſcoporum & Comitum qui ea accipere curauerint, notet, & ad noſtram notitiam perferat, vt nullus hoc prætermittere præſumat.* his habet addita nomina Epiſcoporum & Comitum. Porrò hi appellari conſueuerunt Legati Dominici, nam [f] ſubditur: *In Veſoncio quæ eſt diœceſis Bernuini Archiepiſcopi Hermanus & Monogoldus Comes. In Moguntia quæ eſt diœceſis Heiſtulphi Archiepiſcopi, idem Heiſtulphus Epiſcopus & Deutbertus Comes. In Treuiris Hetti Archiepiſcopus & Adelbertus Comes. In Colonia Hadalboldus Archiepiſcopus & Aemundus Comes. In Rhemis Ebo Archiepiſcopus quando potuerit, & quando non licuerit Rhuotbardus Epiſcopus eius vice, & Rhuotfridus Comes, ſunt ſuper ſex videlicet Comitatus, id eſt, Rhemos, Catalaunem, Sueſſionem, Siluanectem, Bellouacum, & Laudunum. Super quatuor verò Epiſcopatus, qui ad eius diœceſim pertinent, id eſt, Nouiomacenſem, Ambianenſem, Teruanenſem & Cameracenſem. Rangarius Epiſcopus & Berengarius Comes. Senones Hieremias Archiepiſcopus & Donatus Comes. Rothomagum Vuillebertus Archiepiſcopus & Lagibertus Comes, Turonem Landrannus Archiepiſcopus Rhuotbertus Comes: Lugdunū, Tarantaſia, & Vienna Albericus Epiſcopus, & Richardus Comes.* Quæ verò hi qui miſſi ſunt agere deberent, iſta quæ ſubijciuntur, declarant his verbis [g].

[a] Lib. 2. Capit. Fran. cap. 24.

CAPITVLARES LVDOVICI IMP. CONSTITVTIONES.

[f] Eod. lib. 2. cap. 25.

[g] Lib. 2. Capit. Fran. cap. 26.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

III. RECTA DISPOSITIO RERVM GERENDARVM.

Commemoratio. Quid ad prædictorum Miſſorum legationem pertineat. Primum vt conuentum in duobus aut tribus locis congregent, vbi omnes ad eorum legationem pertinentes venire poſſint, & omnibus generaliter notum faciant, qualis ſit eorum legatio ſcilicet ad hos eſſe ſe à nobis Miſſos conſtitutos; vt ſi quilibet Epiſcopus aut Comes miniſterium ſuum propter quodlibet impedimentum implere non poſſit, ad eos recurrat, & cum eorum adiutorio miniſterium ſuum adimpleat. Et ſi talis cauſa fuerit, quæ per eorum admonitionem emendari non poſſit: per eos ad noſtram notitiam deferatur. Et ſi fortè Epiſcopus aut Comes aliquid negligentiùs in miniſterio egerit, per iſtorum admonitionem corrigatur; & omnis populus ſciat ad hoc eſſe conſtitutos, vt quicumq; per negligentiam aut incuriam, vel impoſſibilitatem Comitis iuſtitiam ſuã acquirere non potuerit, ad eos primùm querelam ſuam poſſit deferre, & per eorum auxilium iuſtitiam acquirere. Et quando aliquis ad nos neceſſitatis cauſa reclamauerit, ad eos poſſimus relatorum querelas ad definiendum remittere. Ipſi verò Miſſi non ſine certiſſima cauſa vel neceſſitate huc illucq; diſcurrant, niſi fortè quando tale aliquid in cuiuſlibet miniſterio ad legationem ſuam pertinente ortum eſſe cognouerit, quod eorum præſentia indigeat, & ſine eorum conſilio vel adiutorio emendari non poſſit. Inde tamen debent eſſe ſoliciti, vt propter illorum negligentiam nihil in ſua legatione correctum remaneat, ſed vbi certam & veram neceſſitatem cognouerint, noſtram iuſſionem implere non negligant.

IV.
[a] Eod. lib. 2. cap. 27.

Volumus [a] *etiam vt omnibus notum ſit, quia ad hoc conſtituti ſunt, vt ea quæ per Capitula noſtra generaliter de quibuſcumque cauſis ſtatuimus, per illos nota fiant omnibus, & in eorum procuratione conſiſtant, vt ab omnibus impleantur. Et vbi fortè aliquo tali impedimento, quod per eos emendari non poſſit, aliquid de his quæ conſtituimus ac iuſſimus, remanſerit imperfectum, eorum relatu nobis ad tempus indicetur, vt per nos corrigatur, quod per eos corrigi non potuit, &c.* Dat enim in mandatis, vt quique Legatorum in ſua prouincia medio menſis Maij conuentus agant, in quibus quæ ſunt Eccleſiaſtica primùm perquirantur, ne quis deſit officio ſuo; inde reliqua quæ ad optimum populi totius regimen ſpectant, inueſtigent atque componant. Recitantur ibi ſingula capita, quæ in publico conuentu tractata cum Epiſcopis idem Imperator ſua Conſtitutione promulganda per eoſdem Legatos vbique ſanciuit. primoque loco illud poſitum, ne loca ſacra vel ad ea ſpectantia aliquo modo alienari poſſint, idque ex præſcripta Conſtitutione Leonis Papæ ea de re editа [b].

[b] Eod. lib. 2. cap. 30.

V.

Principibus verò illud tantum eſſe conceſſum, vt permutatione liceat, dando immobilia, recipere pariter Eccleſiæ immobilia. Sunt alia plurima quæ Anſegiſus Abbas Lobienſis (vt ipſe teſtatur in [c] præfatione, in ſecundum Capitularium librum) collegit. ait enim: *Ea verò Eccleſiaſtica, quæ domnus ac piiſſimus Ludouicus Imperator & Lotharius Cæſar filius ipſius ediderunt in ſecundo deſcripſi libello,* & paulò poſt: *Ipſa verò quæ domnus Ludouicus præclarus Imperator & Lotharius Cæ . . . filius illius fecerunt ad augmentum mundanæ pertinentia legis, in quarto congeſſi.* in quo hanc affixam habet inſcriptionem ſeu titulum: *Capitula, quæ conſtituit domnus Ludouicus Imperator Salicis legibus addenda* [d]: *quæ & Miſſi & Comites habere, & cæteris nota facere debent.*

[c] Præf. in lib. 2. Capit.
[d] Capit. li. 4. c. 13.

VI. IMITATVR LVDOVICVS CAROLVM IMP.

In qua quidem functione cùm ipſe teſtetur Ludouicus Imperator: ſe genitoris ſui in his exemplum ſectari, quo ſtuduerat rebus Eccleſiaſticis benè cõſulere; conſtetque Carolum Magnum (quod ipſe præfando priori libro teſtatur) in eo inuigilaſſe, omneque ſtudium adhibuiſſe, vt Conciliorum decreta ab omnibus ſeruarentur, ſimulque Romanorum Pontificum Conſtitutiones, vt etiam in ipſis Capitularibus ſæpè inuenitur expreſſum, dum Romanorum Pontificum decreta citat Leonis, Innocentij, Gelaſij, Hadriani & aliorum: planè apparet non nouas in Eccleſia eumdem Ludouicum Imperatorẽ ſanciuiſſe leges, ſed ſancitas eſſe ſeruandas ſuis legibus ſtatuiſſe. & ſi quæ nouæ additæ eſſe reperiuntur, eaſdem illas omnes, Epiſcoporum conſpirante ſententiâ, conſcripſiſſe, atq; per dictos Legatos ſeruandas mandaſſe; atq; auctoritate Pontificâ roboraſſe.

VII. Ne tu igitur exiſtimes, Lector, dum audis ſingulis fermè annis collectas per eoſdem Imperatores Synodos & ſancitas leges Eccleſiaſticas, id abſque Romani Pontificis auctoritate ab eis eſſe præſumptum: plura hic voluimus congeſſiſſe loca, quibus oſtenditur, nihil ab ipſis abſque Sedis Apoſtolicæ auctoritate eſſe tentatum. Qui Ludouici leges collegit Benedictus Leuita in præfatione [illegible] poſita, hæc habet: *Agnoſcant omnia hæc prædictorum Principum Capitula maximè Apoſtolicâ auctoritate fore firmata [illegible] ſta quoque quæ ſequuntur, eadem auctoritate, maxima [illegible] ex parte, & omnium Francorum vtriuſq; ordinis [illegible] ſenſu ſunt roborata,* recitat idem eiuſdem Ludouici Imperatoris decretum de cuſtodia Pontificiorum decretorum his verbis [e]: *Ita vnanimes domini & Apoſtolicæ Conſtitutionis ſeruato, vt in nullo pati animis pia canonum decreta [illegible] ſi ſui ſit ſine ſtatus ſui periculo vel diuinas Conſtitutiones, vel Apoſtolicæ Sedis decreta temerare.*

VIII. Sed & conſueuiſſe Ludouicũ Imp. auctoritate [illegible] nis Pontificiâ eiuſmodi vnà cum clericis & laicis conuentus cogere, idem collector Benedictus Leuita in [illegible] ſe addito Capitularium libro teſtatur, nempe hoc [illegible] le auctoritate Apoſtolica in his agendis à Ludouico Imperatore impetrari ſolitã, affirmat his verbis in titulo [illegible] ſequentium Capitularium: *Ex capitula domni Ludouici [illegible] gelbertus Apoſtolicâ auctoritate & ſynodali ſanctione [illegible] ſcilicet clericorum & laicorum generaliter conſenſu atq; [illegible] decretis.* hæc ibi.

Porrò non auctoritate ſolùm in eoſdem Francorum Reges agere conſueuiſſe, ſed & hortatu etiam Apoſtolicæ Sedis, teſtatur eiuſmodi Caroli Magni ad legem quam de militari expeditione ſanxit prælocutio verbis iſtis: *Carolus Dei gratia Rex, Regniq; Francorum rector, & deuotus Eccleſiæ defenſor atq; adiutor in omnibus Apoſtolicæ Sedis hortatu, omniumq; fidelium noſtrorum & maximè Epiſcoporum ac reliquorum ſacerdotum conſultu, ſeruus Dei, &c.* Sed hæc ipſa idem Imperator affirmat, cum de iiſdem agens hæc ait [f]: *In quantum valemus & poſſumus, adiuncto Leone Papa & omnium Epiſcoporum, quorum conſilio vſi hoc egimus, &c.* itemq; rurſum [g]: *Omnibus vobis tàm præſentibus quàm futuris ſive capitibus, quæ ideò conſultu Sedis Apoſtolicæ, & omnium noſtrorum Epiſcoporum & reliquorum ſacerdotum atq; maximè [illegible] ſtrorum, &c.*

IX. Quin etiam & illud noſcitur eſſe factum, vt licèt auctoritate Romanorum Pontificum iidem ab Imperatoribus celebrati fuerint conuentus: cùm verò in rerum diſcuſſationibus aliquid quod videri poteſt arduum, vel quid magni momenti conſulendum eſſet: id nequaquam niſi conſultâ rurſum Apoſtolicâ Sede definire præſumpſerint. Eſt de iis certum exemplum in eorum conuentu, cùm de auctoritate Chorepiſcoporum eſt debatum [illegible] poſt alia [k] hæc Imperator: *Quod vnguam [illegible] facere voluiſſemus: placuit nobis ex hoc Apoſtolicam Sedem conſulere, vbi eſt canonica auctoritate, atq; docente: [illegible] ſæ in medio fuerint deuoluta, ad Sedem Apoſtolicam, vt ſancta [illegible] nodus ſtatuit, & beata conſuetudo exigit, mandantes referantur. Quapropter Arnonem Archiepiſcopum miſimus ad Leonem Apoſtolicum, vt inter cætera quæ ferebat, etiam eum [illegible] vt quicquid ſuper his definiendum eſſet, Apoſtolicâ auctoritate [illegible] ſtris Epiſcopis regulariter ſuperetur.* & interim de eadem Apoſtolica auctoritate in cogenda Synodo Gallicana [l]: *Decretum namque eſt in illa Synodo, quam Reginbure [illegible] vel pro aliis cauſis Apoſtolicâ auctoritate præſatæ [illegible] nem, &c.*

X. Et quid ampliùs? Nullius prorſus eſſe auctoritatis quod contra Apoſtolica decreta ſanciretur, idem ipſe Imperator conſtituit eo Capitulo vbi ait [l]: *Conſtitutiones contra canones & decreta Præſulum Romanorum, ſeu reliquorum Pontificum, vel bonos mores nullius eſſe momenti.* Quin etiam ſtatutas ab eis Synodos per ipſos Romanos Pontifices atque eius Vicarios irritas poſſe reddi, idem ſanciſſe [illegible] decreuit, quæ ſic ſe habet: [m] *Vt Comprouincialis Synodus retractetur per Vicarios Vrbis Romæ Epiſcopi, ſi ipſe decreuerit.* Noluerunt quippe iidem Imperatores nullius eſſe momenti Synodum, quæ abſque auctoritate Apoſtolicæ Sedis quibuslibet ex cauſis cogeretur: quod & his ingenue [illegible] verbis profeſſi: [n] *Nullus Epiſcopus niſi canonicè prouocatus* [illegible]

in legitima Synodo ſuo tempore Apoſtolicâ auctoritate conuocata, ſ cuius iuſsione Domini & meritis beati Petri Apoſtoli ſingulariter Cõciliorum congregandorum auctoritas & ſanctorum canonum ac venerandorum Patrum decretis multipliciter tradita eſt poteſtas) ſuper quibuslibet criminibus pulſetur, id eſt, iudicetur, audiatur vel impetretur, &c.

XI. CAPITVLARIS CONSTITVTIONES CAROLI ET LVDOVICI IMPP. SVNT CONFIRMATAE AB APOSTOLICA SEDE.

At non ſatis viſum Chriſtianiſsimis Imperatoribus, nihil inconſultâ Apoſtolicâ Sede tentare, decernere vel definire; ſed quæ eius auctoritate cœpta atque perfecta eſſent, adhuc tamen ipſis viſa ſunt indigere Romanorum Pontificum confirmatione antequam in publicum ederẽtur. teſtatur hæc quidem ipſe Benedictus Leuita, qui in fine libri ſeptimi Capitularium à ſe collectorum hæc habet: *Maximè trium vltimorum Capitula iſtorum librorum Apoſtolicâ ſunt conſulta auctoritate roborata: quia his condendis maximè Apoſtolica interfuit legatio. Nam eorum nomina præter trium, id eſt, Leonis, Sergij, & Gregorij, hic non inſeruimus, licèt ea per ſingulos conuentus incerta inuenerimus, vitantes legentium atq; ſcribentium faſtidia. Si quis autem pleniùs ea noſſe voluerit, illorum legat authentica, quibus illa inſerta reperiet.* hæc Benedictus Collector ipſorum Capitulorum Caroli Magni & Ludouici Imperatorum. Iſta quidem tàm exactè & copiosè notata de Capitularibus ſanctionibus Francorum Principum dicta ſunto ad confutandam Nouatorum perfidiam, qui exemplo Caroli, Ludouici & aliorum Chriſtianorum Principum ius condendarum legum Eccleſiaſticarum tribuunt Regibus & Imperatoribus. Tantum enim abfuit Ludouicus à condendis legibus ad Eccleſiæ perſonas & res ſpectantibus, vt etiam nec putaret licere ſibi, ſuiſque Epiſcopis abſque auctoritate Romani Pontificis de his quæ ſpectãt ad Eccleſiaſticas controuerſias vel tantum pertractare atque diſſerere, niſi primum de his licentiam accepiſſet ab ipſo Romanæ Sedis Epiſcopo, vt tùm ex ipſius Ludouici, tum etiam ex Epiſcoporum litteris inferiùs ſuo loco recitandis apparebit. Sed de his iam ſatis.

NOVATORES ARGVVNTVR.

XII. Hoc eodem anno Ludouicus Imperator duxit vxorem Iudith filiam Huelphi Comitis quam creauit Auguſtam, cùm iam anno ſuperiori quinto Nonas Octobris mortua fuiſſet Irmingardis coniunx Imperatrix. Hæc veteres Francorum Annales. De nobiliſsima ſtirpe Bauarorum fuiſſe Iudith, Theganus affirmat. quanta hinc mala in ipſum Ludouicum emerſerint, vix dici poteſt.

CONVENTVS IN VILLA ENGELHEIM HABITVS.

Eodem anno alium habitum eſſe à Ludouico conuentum æſtatis tempore in villa dicta Engelheim iidem annales habent, in quo præter illa quæ ad res bellicas ſpectantia, tractata ſunt, actum eſt de his qui res ſiue perſonas Eccleſiaſticas infeſtant. de quibus agens Benedictus [a] Leuita in collectione Capitularium hæc habet ſub hoc titulo: *De his qui rapinas intra Regnum faciunt.*

[a] Capitul. l. 6. c. 56.

Ex capitulis domni Ludouici in Engelheim Apoſtolica auctoritate & Synodali ſanctione omnium videlicet clericorum ac laicorum generaliter conſenſu atque hortatu decretis. vbi mox in fine decreti aduerſus eos qui res furantur Eccleſiæ hæc habentur: *Qui de rebus Eccleſiaſticis aliquid abſtulerit, grauiùs inde iudicetur, quia ſacrarum rerum ablatio ſacrilegium eſt, & ſacrilegus vocatur, qui ex his aliquid abſtulerit aut rapuerit. Infames quoq; tales perſonæ vſque ad ſatisfactionem Eccleſiæ quam læſerint ſunt habendæ.* pergit dicere ſubſequentibus Capitibus de his qui appetunt armis perſonas Eccleſiaſticas, ac de alijs, quæ tu ocioſè conſulas.

XIII. Hoc eodem anno, menſe Iulio Paſchalis Papa de confirmatione priuilegiorum Rauennatis Eccleſiæ Apoſtolicas litteras dedit ad Petronacem Archiepiſcopum eiuſdem Eccleſiæ, quas corroſas nonnihil vendicatas à tineis cuſas habes apud Rubeum [b].

[b] Rub. hiſt. Rauen. li. 5. ſub hoc anno.

Iam verò ad res Orientis recurrat oratio, in his quæ ſpectant ad Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ ſtatum perſecutione Leonis Imperatoris vehementiſsimè perturbatũ: Abſoluitur hoc anno diri carceris Theodori Studitæ de quo multa ſuperiùs, annus tertius, quo menſe Februarij idem rurſus ad acriora reuocatur tormenta, quâ autem occaſione, tum ex Michaëlis eius diſcipuli ſcriptis, tum ex ipſius Theodori epiſtola palàm fiet. Michaël enim hæc ait: *Triennio autem integro poſt id tempus in eo carcere perſeuerans, permultis incommodis conflictatus eſt, præcipuè ob ſtomachi intumeſcentis dolores, qui ei morbus aſſuetus ac veluti collactaneus erat. Necdum verò ab his malis reſpirabat, cum acrioribus rurſum alijs, ô Dei iudicia! ex infucco ac ſolis oſsibus hærente corpuſculo exercetur. Inciderant in manus Imperatoris, neſcio vnde, litteræ, quas Sanctus dictarat, & immanem illum immenſo furore accenderant, vt quæ illius amentiam, ſtuporiq; notam, indiciumq; continerent: Has ergo mittit è veſtigio ad eum quem diximus Magiſtrum militum Orientis, addito mandato, vt ad Sanctum ipſemet proficiſcatur, litteras oſtendat, eumque ad extremum vſque ſpiritum acerrimè diuerberet; vt tandem, inquit, deſiſtat à contumacia.*

LITTERAE THEODORI ALLATAE AD IMPERATOREM.

XIV. *Qui ſimul ac aduenit, primùm illud interrogat: eius ne litteræ vel alterius eſſent, quas manibus gerebat? Patre autem ſuas eſſe vere alteriùs affirmante, nullum aliud verbum addens, Nicolaum primùm eius diſcipulum, tamquam epiſtolæ notarium, in oculis magiſtri nudum extendi, cædiq; imperat. Deindeq; Sanctum ipſum exuens, centum illi verberum plagas imponit, animâ propemodum viuentia diſſecans, oſsiumq; interiorum nexus, & colligationes deſtruens, quæ ſola illi ſupererant. Tranſit inde rurſus ad Nicolaum, ratus illum propter verbera molliorem factum; verbiſq; aſperrimis ad ſacrarum imaginum magiſtriq; eiurationem inſtigat. Vt verò fortiorẽ illum quam antea eſſe ſenſit: cum loris intextis, viminibuſq; recens exciſis, manus ac pedes reliquumq; corpus dilanians, iteratis plagis exulcerans ſub dio ſic affectum relinquit, duplici tormento vexandum frigoris ac verberum doloris: tum enim Februarius menſis agebatur.*

ITERVM THEODORVS FLAGELLATVR.

Quo autem tempore hæc Sanctus illic cum diſcipulo patiebatur: mulier in Bithynia, quam dæmon obſederat, vehementiùs ab infeſto ſpiritu agitari cœpit, oculos indecorè torquens, ſpumaſq; ore deſpuens, atq; huiuſmodi verba intercisâ voce proferens: Leo meus verbera iterum miſit ad Theodorum, eiuſq; carnes lacerauit. Ite, inquit, & afferte mihi reſponſum. Verumtamẽ nolite ad eum propiùs accedere, ne vos flammâ exurat, quam ore gerit. Deinde interpoſito breui ſilentio, iterum vociferabatur: Quid hoc rei eſt? Nihil eorum factum eſt quod volebamus. Sciebam illum propter plagas minimè flectendum, vt qui auxilio habet præſentem, & humeris ſuis inſidentem virtutem. Et hæc quidem mulier energumena, procul licèt poſita, longeq; ab illo diſtans, enuntiabat, indicans opinor, eximiam quæ Sancto inerat virtutem atq; gratiam, eumq; in omnibus tormentis inſuperabilem fore, ipſos adeò infeſtos ſpiritus fruſtrà infremere, cladem ſuam cognoſcere, & miniſtros ſuos aduerſus inuictum athletam armare.

DIABOLVS IN ARREPTITIA QVID DE THEODORO.

XV. Ita quidem diuinâ ſapientiâ factum quis negeť nimirùm vt omnibus præſentis ſæculi & ſequentium etiam pariter innoteſceret, in hac dogmatũ pugna à qua parte adſtaret diabolus, à qua verò contrà Deus ſumma virtute ſuis aſsiſteret: vt in tanto certamine, veluti ex quadam teſſera militari qui veritatem defenderent, qui verò mendacium, tùm illis qui tunc viuebant, tùm poſteris, cùm idem rurſus certamen exoriretur, omnibus palàm fieret: ſicque vel ex hoc ſciant infeliciſsimi Iconomachi, ſub cuius Principis vexillis militent: gaudeant verò Orthodoxi, ſe vnà cum Deo pro veritate tuenda aduerſus dæmones prœliari. pergit verò Michaël.

MANIFESTVM SIGNVM DOGMATIS VERITATIS.

At diuinus ille Pater intolerabiles dolores ex acerbiſsimis illis verberibus ſuſtinens, humi iacebat exanimis prorſus, omniſq; ſenſus expers, niſi quatenus dolores ipſos ſentiebat, non cibum non potum, nec breuiſsimum ſomnum accipere poterat, nec aliud demum ex ijs quæ moribundis ac deficientibus dari ſolent. Quem ſic affectũ cernens diſcipulus, ſui ipſius curam omittens, quamquam & ipſe peſsimè habebat, totus in illius curam conuertitur, ac primùm aliquantulum depaſcens rigare arentem Patris linguam cœpit, modicoque in os infuſo potu, nonnihil eum refocillauit, ac veluti mortuum vitæ reſtituit. Vt verò vitalem ei vim rediſſe ſenſit, ad marcida iam membra medicanda ſe conuertit. pleraque enim carne penitùs corruptâ & graueolente tabo ac ſanie confectâ putruerant, & cernere erat partes alias ab alijs pendentes, omnes ad viſum ſquallidas inutiles: quam ob cauſam cultello eas detruncat, & à ſanioribus auellit, ſi hoc forte pacto reliqua cohærere poſſint, cicatricemq; obducere.

NICOLAI ERGA THEODORVM CARITAS.

XVI. *Nonaginta totos dies intolerabili dolore perfunctus Pater,*

SMYRNAM TRANSFERTVR THEODORVS.

nulla prorſus vel temporis puncto percepta requie, in medijs adhuc laboribus labores alios & duriores carceres, & longiora itinera ipſe, qui oſtij limen egredi vix poterat, mancipatur, ſæuiſſimo Tyranno nouos ei cruciatus affatim ſuppeditante. Mox enim ab illa citatis itineribus adfuit barbarus homuncio, ferox atque intractabilis, pecuniæ mancipium, pecuniamque animo & voto ſibi præſagiens. Tales enim eſſe oportebat, qui impij iuſſa exequerentur. Qui ſimulac ad locum peruenit, hoc ſibi primum propoſuit, rimas & angulos omnes carceris perſcrutari, parietes effodere, terram egerere, ſicubi aurum reperiret, manibus explorans. Exiſtimabat enim ſceleſtus aduentantes doctrinam pecunia redimere, Patremque magnam auri vim repoſitam habere, animoque inſatiabili eſſe, quamuis cæteris rebus indigeret. Vt verò ſenſit ſe fruſtra laborare, ac ſtultè ſibi perſuaſiſſe (vbi enim illic auri quod dicitur vmbra?) Tum malam mentem in alijs explet: iniurijs enim plagiſque affectum cum diſcipulo Sanctum è carcere eijciens, ambos aſſectantibus famulis tradidit Smyrnam (illuc enim deſtinarat) omni feſtinatione ducendos. Qui igitur Februarij verberibus eſt affectus, & nonaginta diebus in eodem carcere ægritudine poſt verbera confectus iacuit, menſe Maij inde tranſlatum Smyrnã perducendum ad arctiorem cuſtodiam & grauiores pœnas ſubeundas, poſſumus intelligere.

XVII. Eſt de his omnibus quæ in eo loco nouiſſimè paſſus eſt egregia eiuſdem Theodori epiſtola ad diſperſos fratres; quos ipſe ad continendum in officio, & perſeuerandũ in confeſſione plurimum laborauit, cum plerique ex illis fracto iam inciperent eſſe animo & diffluerent à priſtino illo mentis propoſito atq; conſtantia. Videre eſt ex ea quã celſo eſſet in cruciatibus perferendis mentis propoſito Theodorus, quamq; ex iteratis ſæpè tormẽtis vegetior factus ſpiritu, ſurgeret ad cõſulendum aliorũ ſaluti, quorũ infirmitas ipſi maiorem cruciatum afferret quibuſuis plagis impoſitis. Qui igitur propter ſcriptas ſuperiùs à ſe litteras tanta nuper paſſus eſt, aliàs rurſum ſcribere litteras non detrectat. Epiſtola autem iſta plurimã commendatione digna, vtpote quæ verè Apoſtolicũ in omnibus ſpiritum ſpiret, & antiquos Martyres in tormentis exultantes, & humilitate ſe cuſtodientes in omnibus repræſentet, ſic ſe habet [a].

SVIS PASSIONIBVS THEODORVS ROBORAT TITVBANTES.

[a] Theod. li. 2. epiſt. 38. Cod. Cal.

Theodorus vbique diſperſis fraternitatibus.

XVIII. *Gaudete fratres mei ac Patres deſiderandi, quoniam gaudij adſunt nuntia. Digni rurſus habiti fuimus indigni, qui pulchram confeſſionem confiteremur. Rurſum plagis affecti ambo fuimus pro nomine Domini. Etenim & frater Nicolaus pulcherrimè & fideliſſimè decertauit. Vidimus ex carnibus noſtris fluentem in terram ſanguinem: conſpeximus vibices ſaniem, & quæ his adiuncta. An non hæc gaudij ſunt? Sed quis ego ſum infelix, qui vobiſcum dignis Chriſti Confeſſoribus adnumerer omnium hominum inutiliſſimus? Cauſa autem, cuius gratiã hæc contigerunt, priſtina fuit Catecheſis, quæ cùm in manus veniſſet Imperatoris, ad Magiſtrum militum eam miſit, comitem cohortis ad nos venire iubens. Qui cum ducibus ac militibus intempeſtã nocte adueniens, & domunculam in qua eramus repentè obſidens cum clamore, veluti feram nactus: obiectum ſeptum per foſſores celerrimè perfringit, deinde protulit, excuſſit, oſtendit Catecheſim. Confeſſi ſumus nos eam feciſſe, ſicut Deus voluit.*

THEODORI EPIST. AD DISPERSOS FRATRES.

Et ille vnum hoc petebat ſolum, vt ad Imperatoris voluntatẽ deſcenderemus. Reſpondimus quod veritas poſtulabat: Abſit. Deum noſtrum non reijcimus, & alia quæ conſentanea erant reſpondere. Tum acriter ab eo verberati ſumus. Et frater quidem nihil huiuſmodi poſt primam comprehenſionem & inſcriptionem in ærumnis paſſus eſt: Ego verò humilis febribus immenſis correptus & intolerandis doloribus, parum abfuit quin vitã priuarer. Attamen bonus Deus ſenſim miſertus eſt mei, adiuuante fratre in quibus decuit: etſi adhuc maneant plagæ ad integram ſanitatem nondum perductæ. Hæc igitur ſic ſe habet. vim mali vobis expoſui (id cupere vos ſciẽs) ad condolendum.

XIX. *Quid autem poſt hæc? minæ grauiores, cuſtodia arctior; nam & verbera cuſtodibus & cuſtodiæ præfecto propoſita. Vt nec mutire noluis, nedum alicubi ſcribere liceat. Deterrebimur ergò, & ſilebimus, obedientes præ timore hominibus & non Deo? nequaquam ſanè. Sed quamdiu ianuam nobis aperit Deus, non deſiſtemus, quod in nobis eſt, officium præſtare, reformidantes ac timentes impendens ſilentij iudicium. Quod ſi ſubtraxerit ſe, inquit, [b] non placebit animæ meæ. & rurſum Apoſtolus: Nos verò non ſumus ſubtractionis filij in perditionem, ſed fidei in acquiſitionem animæ. Hanc ob cauſam hæc epiſtola mea ad omnes quidem diſperſos fratres, qui perſecutionis tribulationem ſuſtinent, præcipuè autem ad vos Confeſſores Chriſti. Suſtineamus fratres mei carisſimi, magis ac magis corroborati, & non contriti in afflictionibus. Contriti ſunt, ne parcamus. Pro Chriſto tormenta ſubeuntes, exultemus. Cum abundant labores, ampliùs gaudeat, tamquam prædam inueniens. Qui verberum pœnas reformidat, metuat cruciatus, ſempiternos cruciatus recogitans. Illorum enim plagæ, ſi cum his conferantur, ſomnium ſunt, & ſagittæ paruulorum. Ne quaſi, abſit, in æ-rumnis pro Chriſto delectemur, quantumuis ſecundum carnem ſint amara.*

[b] Heb. 10.

XX. *Contemplemur futura & permanentia, non præſentia & prætereuntia. Expectamus ſanguinem noſtrum Martyrum ſanguini admiſcere partem noſtram Confeſſorum parti, vt cum eis exultemus in æternum. Quis prudens? Quis ſapiens? Quis bonus negotiator, vt det ſanguinem, & ſpiritum accipiat; carnem afferens, & ſanguinem Dei conſequatur? Qui amat animam ſuam perdet eam (ait [c] Dominus) & qui odit animam ſuam in hoc mundo, in vitam æternam cuſtodit eam. Audiamus verba eius, & ſequamur eum. Vbi ego ſum, inquit, illic erit & miniſter meus. Vbinam autem Crux? Et nos ergo humiles tamquam eius diſcipuli ibidem. Obſecro vos fratres, vt ſuſferatis verbum exhortationis: etenim perpaucis ſcripſi vobis. Scitote nos gaudere & animum non deponere, quamdiu ſtatis in Domino. Salutat vos Nicolaus conſeruus meus & laboris ſocius & comilito meus, veſter autem ſeruus fideliſſimus. Salutate inuicem in oſculo ſancto perſecutionem paſſi, eos qui perſecutionem paſſi ſunt; vniuerſi omnes qui vos amant in fide. Si quis non confitetur Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, corpore depictum, anathema ſit à Trinitate. Gratia Domini noſtri* IESV CHRISTI *vobiſcum. Amen.* hæc Theodorus in carcere antequam Smyrnam transferretur, qui poſt tres menſes acriori cuſtodiæ mancipandus adductus eſt.

[c] Ioan. 12.

XXI. Reliquum eſt igitur, vt hîc tibi pauca de eius itinere, & de Smyrnenſi carcere, quæ habet idem qui ſuprà auctor huius temporis Michael Studita reddamus: *Dominus ergo Pater,* inquit ille, *cui vires iam penitus exhauſtæ, ſemiuiuus ferè, qui ſpiritum dat mortuis, inimicis illis ſequebatur, qui eum interdum quidem & inhumaniter impellebant, nocte verò tamquam fugitiuum cippo alligabant. Poſtquam verò maximis cum laboribus vix tandem Smyrnam attigit, eam vrbis præſidi vnà cum diſcipulo traditur, viro inter hæreſis patronos principi, impietatiſque magiſtro, à quo in obſcurum ſub terra carcerem detruſus, in eo manſit, vno omnium inſpectore Domino intendente qui vnum in ærumnis conſolatorem habebat & cuſtodem, quanto & propter ipſum ſolum tot ſupplicijs affectus fuerat. Breui poſt hoc tempore ſuperuenit iterum ipſe Anaſtaſius, ira feruens, Martyrisque ſanguinis ſitibundus, qui verbera perſoluit acriora Sanctiſſimis, latusque rediſt ad Imperatorem, cùm tertiò iam Theodorum cecidiſſet, ita vt centenos per vices illum percuteret, diſcipulo eiuſdem pœnã decertante: gratiaſque pro his omnibus etiam agenti patientiſſimus, Apoſtoli verba læto animo ſecum accinebat: Non ſunt condignæ paſſiones huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelatur in nobis: & ſi compatimur, & conglorificabimur procul dubio: & patientia nobis neceſſaria eſt, propter eam quam ſperamus beatitudinem, cuius adeptio exuperat omnem ſermonem & ſenſum.* iſta Michael. Quid inſuper?

XXII. Rurſum verò magnã Dei largitate cõceſsã eidẽ Theodoro ibi degenti furtim ſcribendi ad ſuos monachos facultate, eã benè vſus, ipſos rurſus litteris monere non prætermiſit, ſcribens poſt verbera ad eos epiſtolam Catecheticam, quæ ſic ſe habet [d].

THEODORI AD MONACHOS ... SMYRNA

[d] Theod. li. 2. ep. ... Cod. Cal.

Nuper à vobis lectus ex Orientalibus, tunc ex Thracienſi aduenio, Smyrnam enim nos tranſtulerunt Principes ſæculi huius, & arctius quàm in priori carcere ſeueriuſq; cuſtodiunt. Verbum Dei non eſt alligatum, nec quieſcit amor, nec ſiſtit mandatum: propterea humilis iterum loquor. Credite in Domino fratres & Patres, gaudete qui perſecutionem propter iuſtitiam patimini. Gaudete qui in montibus & ſpeluncis verſamini, ſed & qui in ſolitudinibus & deſertioribus locis abditi latetis. Si enim ſemper gaudere nos oportere, monuit Apoſtolus: Quanto nunc magis cum pro Chriſto patimur ...

patimur qui in tabula depictus eſt, qui in imagine ſua cernitur, qui per eam honoratur? Nō mea ſunt infelicis hæc verba, Dionyſij ſunt ſanctiſſimi & Baſilij Magni. Nec iam tempus eſt, aliorum Sanctorum ſententias his litteris apponere. his præmiſſis rurſus inuehitur in Conſtantinopolitanam ciuitatem, in ciues inquā illos, qui ſpreuiſſent monita Romani Pontificis, ſic dicens:

XXIII. ADVERSVS CONSTANTINOPOL. ECCLESIAM.

Audi cælum & auribus percipe terra, Moab ſpreuit, Byzantina videlicet, Angelicum iugum excuſſit, velut vitula inſaniens imperium detrectauit. Vias tuas ſcire nolo, factis, verbiſq; pronuntiauit, Corybantium more agitur, furit, ſanguinem bibit vt leæna vt aſpis aures obturat, reprehenſa reluctatur. Venit ad eam vox commonitoria velut è cælo miſſa à ſupremo, à Romano throno: Quid feciſti, clamans, Chriſtum negaſti, Chriſti abrogans imaginem & Deipatæ, & Sanctorum omnium? Aperi obedientem aurem, audi Euangelica, Apoſtolica, Prophetica, paterna verba. & non admiſit, & non ſuſcepit, ſed auellens ſeipſam à primi verticis corpore Eccleſiæ (viuit ſiquidem etiamnum Nicephorus ſacer) aduerſus Deum omnipotentem ceruices erigit, Chriſto inſultans, ſancta proculcans. Talia ſunt eius facinora, deſideratiſſimi. Et nobiſcum Deus oriens, Occidens, Aquilo, Mare: In his gaudium. Sin luctus etiam propter eos qui pereunt. Age ergo ſtate fortes, gratis animis has pro Chriſto ærumnas, quaſi theſauros abripientes. Tempus opportunum certantibus ſuauiter ſpirans, vnguentis flagrans tribulationum ſuprà omnia aromata. Fluit Martyrum ſanguis in Eccleſiā, irrigans eam vltra quàm Edem quadruplicis fluminis fonte perfuſam. Accedunt Martyrum chori qui omni ætate fuerunt & Confeſſorum. Quæ beata olim prædicabantur, ea nunc oculis cernuntur. An igitur non feſtines ad certamen hæc audiens? faſtidiens montanam aut deſerta aut qualemcunq; occultā[illegible] Attamen mane vbi es. habes & tu beatitudinem ingentem: ora, & lauda beatiores; percute mihi inaſpectabilem illum & acerrimum debellā inteſtinum carnis bellum: vincat ſpiritus: ſeruiat corpus, vt libertate fruatur anima tanquam hera ac domina, pacem habens cum Deo. Hoc ſiſtat quotidianum martyrium. A Deo texta corolla.

XXIV. *De nobis peccatoribus ne torqueamini, licet audieritis nos flagellis iterum cæſos fuiſſe. Tuliſmus precibus veſtris cum gratiarū actione hilariter, etſi ad modicum acrimonia. Tantùm ne ſanctas manus veſtras extendere ceſſate. Speramus enim quamuis imbecilles, de Abimelechiſtis ſpolia relaturos. Salutat vos plurimū Nicolaus frater veſter. Salutate inuicem in oſculo ſancto ſocij ſocios, parui magnos, atq; in primis vicinos Patres. Cumque à vobis lecta fuerit epiſtola, ne pigeat & apud illos legi, ſi modò digna fuerit: quandoquidem vnanimes omnes, & vnum corpus, quamuis diuerſa membra. Dominus Ieſus Chriſtus vobiſcum & nobiſcum peccatoribus. Amen.* iſta quidē Theodorus, vt apparet, poſt Smyrnenſem verberationem.

Sed quid accidit? Cùm neque verberibus, neque alijs afflictionibus flecti poſſe videretur magnus iſte Theodorus Confeſſor: Præfectus blandimentis ſtuduit; cum alliceret, viſitans eum, ac potum dans, educenſque de carcere, atque honorans eum. Sed hæc omnia fruſtrà, perſtans ſemper ipſe eadē animi fortitudine, vt ex his quæ ipſe in epiſtola hoc tempore ad Naucratium data declarat, cū aliam ipſe accepiſſet ab eo epiſtolam. Sic igitur litteras ſcribebat ad Confeſſores è carcere, à Confeſſoribus & ipſe in carcere accipiebat è carcere pariter, Deo id largiente, vt mutuo ſe Sancti per litteras conſolarentur alloquio. Acceperat, inquam, his fermè diebus litteras à Naucratio diſcipulo ſuo qui detinebatur Conſtantinopoli vinctus in carcere, quibus certior redderetur de rebus geſtis Conſtantinopoli, & inter alia de litteris illuc miſſis à Paſchal Romano Pontifice, atque de alijs. Reſpondens igitur, & ipſe pariter de his quæ nuper accidiſſent litteras dedit de congreſſu videlicet, quem habuiſſet cum Magiſtro militū, quocum eā diſpenſatione vſus eſt, vt ſalutatus ab eo ipſum eodem modo reſalutarit, & poculum acceperit. Sed qui tunc inter eos ſermones interceſſerint, ex ipſa epiſtola ad Naucratium reddita, intelligemus, nobis integrè recitanda, cùm rerum geſtarum tunc temporis narrationem contineat.

THEODORVS ACCEPIT LITTERAS A NAVCRATIO.

a Theod. li. 2. epi. 63. ad Col.

XXV. *Naucratio filio* a.

Non ſatiatur auris mea vocum tuarum audi[illegible]. Neceſſariæ eorum loquela & opportuna qualia & nunc audiens, ô fili egregie, chariſteria decantaui, quoniam non dereliquit in finem Dominus Eccleſiam ſuam, ſed illam vires ſuas adhuc habere docuit, fratres noſtros excitans ab Occaſu ad reprehenſionem temulentiæ noſtratium, & illuminationem in hæreſis caligine dimicantium. Quamquam reiecerunt præfracti, & cordis oculos non aperuerunt. Loquitur iſta dicens de Paſchalis Papæ litteris Conſtantinopolim pro fide Orthodoxa aduerſus Iconomachos nuper allatis, quibus optimè congruunt, quæ mox ſubdit: *Teſtor nunc coram Deo & hominibus. Seipſos auulſerunt à corpore Chriſti & ſupremo verticali throno, in quo Chriſtus Fidei claues poſuit, aduerſus quem non præualuerunt vnquā nec præualebunt vſque ad conſummationem portæ inferi, ora ſcilicet hæreticorum, ſicut pollicitus eſt qui non mentitur. Gaudeat igitur beatiſſimus & Apoſtolicus & nomine ſuo dignus Paſchalis, quoniā Petri opus impleuit. Exultet omnis Orthodoxorum chorus, quia ab oculos vedit Epiſcopatum Chriſti, ſecundum ſanctos olim Patres noſtros.*

AD NAVCRATIVM CONFESSOR. EPISTOL. THEODORI.

ECCLES. ROMANÆ PRÆCONIA.

XXVI. Citatur locus iſte Theodori epiſtolæ ad Naucratium totidem verbis à Gennadio Patriarcha Conſtantinopolitano, quibus ipſe ſubijcit compellans aduerſarium[b]: *Audis quo pacto ea, nempe Romana Eccleſia, caput eſt Eccleſiæ Chriſti, cuius Petrus eſt primus Præſes; & quod nunquam præualuerunt, neque præualebunt vſque ad conſummationem ſæculi hæreticorum effrænata ora, ſecundum promiſſionem veracis Saluatoris? Si nunquam præualuerunt hæretici aduerſus* CHRISTI *Eccleſiam: quomodo audetis dicere, eam erraſſe?* &c. Sed & idem ex eodem capite[c] ſuperius elegantem citat eiuſdem Theodori locum, cùm in eodem argumento verſatur, ſic dicens de eadem Romana Eccleſia: *Ergo tibi Eccleſiam oſtendimus, vbi non eſt hæreſis, nec iniquitas neque infidelitas, immò verò firma fides & inconcuſſa. At non ita apud Orientem, vbi abundat iniquitas & infidelitas. Nec meus ſermo hic eſt, ſed Theodorus Studites proferat, & dicat teſtimonium, quod nemo poterit inficiari. In decimaquinta Catecheſi, quam legitis quidem, at non intelligitis, quia non vultis. Videtur enim doctor hic aduerſus impugnatores imaginum pugnare, quando dixit: Audio autem quod Romæ Principis Apoſtolorum claues proponuntur ad adorandum, atque in honore haberi, quamquam non claues ſenſibiles Dominus ei tradidit, ſed intellectuales ad ligandum atque ſoluendum. At illi argenteas populo proponunt ad adorandum. Tanta igitur apud eos eſt fides, & ibi ſolida petra Fidei, ſecundum Dei verbum fundata. Hic verò, vt videtur, abundat infidelitas ac improbitas. Vides quod & beatus hic, ibi confitetur ſolidam eſſe Fidem, nec in Petro tantum, ſed & in eius ſucceſſoribus!* hæc ibi tunc Gennadius ex Theodori ſcriptis, quæ ſunt præ manibus. Pergit verò idem Theodorus in dicta epiſtola ad Naucratium in eoſdem Conſtantinopolitanos.

b Gennad. in expoſ. pro Conc. Florent. c. 5. Sect. 17.

c Ibid. ſe. 2

ROMANA ECCLESIA NVNQVAM ERRAVIT NEC ERRARE POTEST.

XXVII. *Cætera enim, vt Deo viſum fuerit, ferantur. Irriget Martyrū ſanguis Eccleſiam, augeſcat Confeſſorum chorus: hoc Deo gratum: hoc gaudium & exultatio, quamuis propter eos qui pereūt, miſerrimum. Quid dicere poſſint aduerſarij? Orientem non habent, Occidente priuati ſunt, à quius vertice Eccleſiaſtico corpore viuit enim etiamnum Nicephorus ſacer) auulſi ſunt,* ſic intelligens illos à quatuor Patriarchis atq; Romano Pontifice eſſe diuiſos: *igitur à Chriſto alienati ſunt: igitur mortui: igitur in tenebris ambulant. Quod ſi hæreſis principatum tenet in ſolitudine: hoc faciūt & latrones, quippe qui accidunt etiam, vt iſti, ſanguinem, vt vno verbo dicam ſunt enim. De his autem in hunc modum.*

Quantum verò commutatus in Leontij mutatione? O maxima Dei prodigia! Tu quidē amice, ad hoc & illud Chriſti hoſtem trāsformaſti. Ego verò Cyprianizare illum in negotio, arbitratus ſum extrāſitum ab Imperatore, ad certamen & in agone verſantes accurrere, iuxta celebrem Iuſtinam. Det Dominus vt in veriſque tandem, vtraque conſpiciantur. alludit ad Cyprianum atque Iuſtinam celebres Martyres. verùm hunc iterum lapſum, ex eiuſdem Theodori ſcriptis colligitur. pergit: *Cuſtodia tua quod interim reducta eſt, graue mihi eſt propter infirmitatem tuam. Cæterum conforture & ſuſtine Confeſſor* CHRISTI *[illegible] ante ſignificauimus. Vt autem clariùs adhuc cognoſcas, hæc addo. Clauſos etiam nunc tenet nos carceris præfectus. Quare, & quomodo? quoniam oportet diſpenſatione vti in rebus neceſſarijs.*

XXVIII. Quæ diſpenſatio iſtā, qua ad modicum temporis ſo-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

DISPENSATIO THEODORI. cium, impulſore ſpiritu, vſus eſt Theodorus? vt lucrari Præfectum poſſet, à quo ad congreſſum vocaretur, & ſermonibus tentaretur, vt aliquis in eo eſſet locus auditus Fidei, ne auſteritate diſciplinæ penitùs abſterreretur, venientem ſalutauit, & bibit cum eo, ita ex Pauli[a] exemplo & doctrina, abſq; Fidei præiudicio, & ceſſante ſcandalo, factus omnibus omnia, vt omnes lucrifaceret. Sed audi ipſe res geſtas proſequentem.

[a] 1. Cor. 9.

Quando in conſpectum venimus Chonarij hæreſiarchæ; ſic appellat Præfectum illius prouinciæ (illuc quippe deducti primū ſumus ab ijs qui nos ex Orientalibus abduxerunt) & genu flexi- mus, genu flectente pariter illo, & amplexi eum ſumus. & poſtquā permiſit vt vnum in locum conueniremus ego & Dominus Athanaſius, bibimus vnà cum eo ſemel atque iterum, nequaquam tamen comedimus, obteſtante ſerpente & inſuſurrante fraudulenta. Hac moderatione vſi ſumus, cùm abducti inde fuiſſemus ad draconem, quocum hic verſamur. Qui cùm ſeriem ante dediſſet, nihil amplius viſi, vt qui perſuadere non poſſet. Iniecit tamen, vt vidit nos, de argumento ſermonem, quia nihil eſt, inquit, aut perexiguum id de quo eſt quæſtio. Ad quæ reſpondimus: vel ex longè maximis eſſe. Quod ſi iubes, inquam, dic, viciſſim & audi. Sed omittamus in præſentia quod & factum eſt: alia quidem dicere longum ſit. Ad finem tendit oratio, cuius gratiâ exorſus ſum.

XXIX. *Putabat callidus ſe nos ſenſim pellecturum, non ſermone de imaginibus conferendo, ſed benefaciendo fortaſſe, & amicè colloquendo, & præfecturæ mentionem inferendo (thematibus enim quinque præfectus eſt) quin & imperatorem diuinis laudibus extollendo. Verùm huiuſmodi colloquia monet; & quod ne ſemel quidem fecerat in carcere, potum præbuit. Anxius accepi, ebibi, ter obſignans, factum extimuit. paulò poſt clam abducit. Initi ſermone de veritate. incitabatur & ille: ſententijs vltro citroq; depugnauimus, illo quidem pleno ore ridicula effutiente, me verò remiſſè in quibuſdam procedente, eò quòd ad Imperatorem tenderet ſermo, & ne cum tumultu ſeiungeremur. Poſtquam ſanè propoſitionem meam & ipſe obiecit: non habuit quod reſponderet. & dixi: quanā eſt hæc blaſphemia? Pater & Spiritus ſanctus communicarunt in nos, quæ Chriſtus humanitus geſſit, an non? & ille annuit, & affirmauit, ita rem habere. Propter hæc remiſſa contentio, & quaſi à pugna diſceſſum eſt. At ille diſcedens: Ita putabam, inquit, hunc penitùs nihil ſcire, ſed & elinguem eum reddidi. Ego verò notaui quidem illum ratione carentem, & fatuum quàm maximè cū impietate. Vnum autem quæſiui, vt actionem deponerem, & aliā perſonam agerem, qualem decet aduerſus ducem impietatis: quia nefas eſt, ante porcos mittere margaritas. Hinc magna cuſtodiæ cura, & interdictum, ne hominem vllum videamus, tametſi aliter diſpoſuiſſet Deus. Hæc licèt per digreſſionem, neceſſariò tamen dicta ſunt, quod enixè poſtules, vt ab impij inſidijs liberemur. Frater tuus ſalutem dicit.* hactenùs de his Theodorus. At quid poſt hæc?

DVX ORIENTIS AGIT DE NECE THEODORI. Idem ipſe Orientalium copiarum præfectus, vbi omne ſuum ſtudium in dimouendo Theodoro à confeſſione Fidei Orthodoxæ euaneſcere didicit: deſperatione victus Conſtantinopolim ſe contulit, acturus apud Leonem Imperatorē de inferenda nece ipſi Theodoro: quia iſta ſciēs, lætus mortem quotidiè erat exſpectans. Sed Deus conſilium aduerſariorum irritum reddidit. eſt de his ipſius Theodori epiſtola ad eumdem Naucratium, quæ ſuo loco ſicut tempore, anni ſequentis exordio reddenda pariter erit.

IESV CHRISTI Annus 820.

PASCHALIS PAP. Annus 4. LVDOVICI 7. LEON. ARM. 7. IMPP.

I. CHRISTI Redemptoris annus agitur octingenteſimus vigeſimus Indictione decimatertiâ, idemq; perſecutionis Leonis Armeni annus ſeptimus, idemque nouiſſimus, ſed omnium acerbiſſimus, vt docent[b] litteræ Theodori Studitæ ad Naucratium, cùm ab Imperatore mortis reſcriptum opperiretur, quæ ſic ſe habent:

[b] Theod. li. 2. epi. 61. Cod. Col.

Naucratio filio.

Serius ad te ſcripſimus frater chariſſime, ſed quia fuerunt etiā perſecutio, plagæ, vincula, carceres, ſic eo qui nos detinet ſpirante ſurore & minarum, & hîc & illic inuentus plus comprehendere [illegible] duxerante. Qui quidem in vrbem proficiſcens (illo enim [illegible]) dicere non dubitauit: Rogabo Imperatorem, vt [illegible] gium miniſtrum, qui aut capite penitus obtruncet, aut linguam [illegible] ſcindat. Neſcimus an verba ad exitum peruenerint. Ob hanc verò cauſam non omnia diſpoſuimus, [illegible] pientes, hominis ſcilicet peruerſitate, & [illegible] quando quidem adſunt, vt fertur, quo tale aliquid perficiunt. Miniſter verò timore & metu perculſus [illegible] plus intentarat, morte propoſita, ſi vel [illegible] chartam & atramentum nobis dare omnino reformidat. Hinc tarditas. acceſſit ad impedimentum, quod audieram te ex [illegible] eductum eſſe. Sed ad Sardenſem (qualis non deſinebatur) [illegible] fariam aliquod facinus capite plexum fuiſſe. vt [illegible] cauſa diſtulimus. Nunc autem conceſſum eſt, vt [illegible] veſtra rurſum inſonet, ſignificans nos corpore valere (dicere autem liceat) etiam ſpiritu, ſanctis precibus veſtris [illegible] meo.

II. *Ad ea verò quæ indicaſti, quid dicam, aut quid loquar, [illegible] quod hæreſeos atrocitati congruat acerbitas perſecutionis [illegible] non videre velit, quando Chriſtus negatur per ſancta [illegible] contumeliam? An non fluentem ſanguinem, [illegible] afflictiones & anguſtias? non vincula & carceres, & alia [illegible] generis vexationes? non valetta præparata [illegible] vinum eſt quam [illegible] Et videbis frater etiam grauiora [illegible] liuet hæreſis, ſed beati qui ſuſtinent, [illegible] cælorum. Iam chori Confeſſorum & Martyrum exultant, [illegible] tur, alias, quidem per legitimam mortem ſuſcipientes, alias [illegible] biliter conſolantes & confirmantes. Et quid Martyrum [illegible] ſtus ipſe, quem Martyres confitentur, gaudens, & [illegible] adeſt vnicuique confitentium. Niſi enim [illegible] perferrent, qui præſentia perferunt [illegible] res virilem animum gererent ad exemplum [illegible] quam laici & Senatores ad agones [illegible] le ipſa impiorum magnum aſpectum [illegible] oſtenderentur vbique publica cuſtodia, nec [illegible] nes & montes & ſilua & ſpeluncæ, qui propter [illegible] ſunt: non denique (vt concludam) conuerterunt terra [illegible]* tus enim magni inuaſerunt loca vbi perſecutio [illegible] gebat.

III. *Quarè manifeſtò credunt, perſecutionem pati Chriſtum [illegible] randumq; ſimul & audendum, vt ſupplicia quæque [illegible] dens, cum Chriſto & adiuuante Chriſto, quiſq; ſuſtineat. [illegible] quæ narrauimus. Audiant manſueti & lætentur. Audiat Oriens, [illegible] Occidens ea quæ apud Byzantium fiunt, & laudem dicat [illegible] d autem delictum ſuperabundauit & gratia. hic [illegible] ſio, hic ſanguis fluit irrigans Eccleſiam Chriſti [illegible] Edem arrogationem: Viuo ego, dicit Dominus, quoniam [illegible] tes me glorificabo, & qui me ſpernit, erit infamis. [illegible] quiſquis es zelum Domini habens [illegible] vt ſciant poſteri, quia Dominus verè in nobis eſt, [illegible] rum, & Chriſtum gerit aureum gemmæ Martyrum, [illegible] porta inferi non præualuerunt nec præualebunt; [illegible] promiſit qui verax eſt. Durum, inquit, [illegible] trare, & aliter eſſe negant. Ego quidem [illegible] rò ſacer fili, repentè mihi tuæ preces. [illegible] minatum & condiſcipulos; neque hos [illegible] nes electos Dei, electos ex millibus [illegible] dia, Deo viles deſideratos Trinitati [illegible] nos indigni. Te cum omnibus qui tecum eſt, ſalutat [illegible]* epiſtola Theodori vigēte magis perſecutione ad Naucratium data, eademq; nouiſſima huius Leonis [illegible] tium data, eademque [illegible]

Cùm ita quidem perſecutio magis ſæuiret, [illegible] ad confitendum atque patiendum auxit [illegible] res adduxit, vt Conſtantinopoli ſponte [illegible] bere palamque Fidem Catholicam profitentes [illegible] rent impios Iconomachos, idque non [illegible] ordinis cultores, ſed alij cuiuſuis conditionis [illegible] adeò vt ciuitas illa deleret confeſſione eam [illegible] gationem contraxiſſet infamiam: ita planè [illegible] nè illa & ſpiritus exors reuixit Eccleſia, vbi [illegible]